

Нарын облустук коомдук-саясий гезит

ТЕННИР

1938-жылы 10-августта негизделген

Келишим баа

Оңолбосо ишибиз менен оюбуз,

Жамаачы болот жолубуз же 50
Миллиондун
Эсеби табылабы?

Нарын шаарынын тарыхындагы болуп көрбөгөн иш башталып, Кыргыз Республикасынын Убактылуу Өкмөтүнүн Тескемесине ылайык Нарын шаарынын көчөлөрүн оңдоого 50,0 млн сом акча бөлүнгөн (учурда анын 40 млн сомун которулуп келген). Шаардын жолун реконструкциялоого татыктуу подрядчикти тандоо максатында өткөрүлгөн «тендер-конкурста» атайын түзүлгөн комиссия тарабынан талапкерлердин иш кагаздары талдоодон өтүп, 43 492 471 сом менен «эң мыкты» деп табылган ЭММ «Интер Сервис» ЖЧКУ жеңүүчү болуп тандаган.

Ошентип, үч айдан ашыгыраак жолду реабилитациялоо иштери жүргүзүлгөнүндө Тилекке каршы, коомчулуктун ою боюнча, отуз жылда бир ремонттон өтүп жаткан жолубузду абалы «канааттандыраарлык» деген баага да арзыбай калгансыйт. Албетте, жолдун ремонту толук бүтө элек. Жазга да бир топ жумуштар калды дешет жолчулар. Деген менен, ага сарпталчу капчык дээрлик түбүнө түшкөн кейши бар. Коомчулукту тынчсыздандырган маселе: «Эми бизге мындай акчаны ким бөлүп, дагы качан жолубузду ремонттоого мындай мүмкүнчүлүк түзүлөт?»

«КӨЗГӨ БАСАР» ЛЕНИН КӨЧӨ

Биз, тоолуктар, өзүбүздү канчалык укмуш сезбейли, кай жакка барсак «Нарындан келди» деген сөздү уккандар эмнегедир бизди аял карашат. Бийик, суук, алыс жерден келишти дешсеби, ким билсин. Бирок, Нарынды көрө элги сөзсүз түрдө «Нарын шаары жалгыз эле узун көчөдөн турат дешет, ошол чынбы?» деп сурайт. «Ооба!» деп коём мен көпчүлүк учурда көп сүйлөөдөн качып

Чындыгында эле ошол алыска аты чыккан борбордук көчөбүздү, сүйгөн шаарыбызды, биз, нарындыктар, эч нерсеге теңебиз, алмаштыргыбыз келбейт. Ал эмес, ошол көчө учурда, азыркы айрым жаштар тааныбай да калган Улуу Ленин атабыздын ысмын алып жүргөнүнө да кайып болуп тек анын атын да өзгөрткүбүз келбейт. Бул борбордук көчөбүздүн атын өзгөртүү оюбузга да келбейт. Анткени ал биздин, нарындыктардын айтылуу «жалгыз», көзгө басар Ле-

нин көчөбүз.

Шаарыбыздын ошол борбордук көчөсү Нарын облусунун, орустар айтмакчы, «богс забытый» жолдорундай эле эң аянычтуу абага келип калганына көп жыл болгон. Ал гана эмес, борбордук көчөнүн акыркы жолу качи ремонттолгонун эсине сактап калган адамда бу дүйнөдө жок калгандай. Себеби, кандалис менен баарлашпайын бу жолдун акыры

(Уландысы 4-бетте)

Чукултасы 1-бетте)
жолу качан толук реабилитациядан өткөнү бирөө да так айтпай берген анан жок.Божомолдор боюнча Нарын шаарынын борбордук көчөсүнүн акыркы капталдык ремонтту өткөн кылымдын 80-жылдарында болгон экен. Андан бери ооз толтура тузгу жыл өтүп, жолубуздун тамгатыгы кетип, бир кезде облуска губернатор болуп турган Аскар Салымбеков бул жол тууралуу өсила болгон кишини бетпейдеп деген ичинги айта, андан берген дагы жылдар өтүп, жолубуз таарып эле «көчө» маалыктан кетип кийген.2008-жылдары ана жолдогу ан-чөкөктөрү ремонттоо менен ШПО (шераховло-поверхностная обработка) иштери жүргүзүлүп, ага 7,5 млн сом сарпталган экен. Бирок канчалык жамаган менен ошончолук жолдун кейин кетип, бузулуп, жолдо асфальт-бетон жабыгуу толук капталдык ремонт талап кылган.

Акыры «нүбүз кудайга жетип», «такты алмашуудан» кийин гана азыркы Президент, андагы Убактылуу Өкмөттү жетектеп турган Роза Отунбаева «Нарын шаарынын уюмунда 4,27 млн борбордук Ленин атындагы көчөсүнүн реабилитациясына 50 млн сом бөлүнүп берилсин» деген 14-июндагы №455-Тексесеси чыккан.Ошентип, Нарын шаар башкармалыгынын техникалык тапшырмасынын негизинде «Кыргыздортранс-проект» мамлекеттик долбоордоо институту тарабынан шаардын борбордук көчөсүн реабилитациялоого долбоор даярдалган.

«АТА АНАГАДА ЭЛЕ ЭЗГЕ КЫЙШЫК ОАТУРУП...»

Жол маселесин илпиктеп олтуруп, бул ишке «аттанганда эле эзге кыйшык отурушкан» экен деген тыянак келбей койбойсуң. Дегеним, ошол кезде Нарын шаарынын мэринин милдетин аткаруучу Н.Молдокадырдуун «Нарын шаарынын көчөлөрүн капталдык ремонттон өткөрүүгө акча каражатын бир булактан каржылоо боюнча конкурсдук комиссия түзүү жөнүндө» 2-июлдагы №243-6 буйругунун негизинде өзү төрагалык кылган курамы 17 кишиден турган комиссия түзүлгөн экен. Комиссиянын курамына бир катар жол маселесине тие-ишелүү адистер, депутаттардын Нарын шаардык Кеңешинин депутаттары, коомчулуктун өкүлдөрү кирген. Комиссиянын курамына жол адистер киргени менен, депутаттардын айтуусу боюнча, кетип барып ошол комиссия мүчөлөрүнүн конкурсдук комиссияга жазык берген мекеме ишканалардын ичинен татыктуусун тандап албастан, ЭММ «Интер Сервис» ЖЧКнун түстүү тартылан ар түркүн техникалык сурротторно ишенишин, «Интер Сервисин» мурунку жасаган иштеринин жыйынтыгынан эч кабар албай туруп чечим кабыл алганына да. Андан да кызмык, бул долбоорчу катары иштей турган ишканалардын лицензиясы транспорт курулуш боюнча 4-денгээлдеги жоопкерчиликте экендигинен кабарлап болушса да, алардын «3-денгээлдеги алып келип көрөтөбүз, калып калыптыр» деген убадасы менен жеңүүчү деп табышканында. Иш баштоодо мурна тарабынан кеткен эң башкы ката, жол адистердин айтуусу боюнча, комиссия мүчөлөрүнүн, же тактап айтканда, келишимди түзгөн шаар башчыларынын мамлекеттин сатып алуударында шарттарын, даярдап алуудагы мыйзамдык толук билбегендигинде болуп жатканы.

Болот БАЙГУБАТОВ, №4 курулду жана архитектура башкармалыгынын акими,депутат, комиссиянын мүзүсү: - Теңгерге алты документ келип түшкөн. Ошол кезде курулуш боюнча көзөмөлдү бардыгы бизде болчу. Ошонун негизинде, андан сырткары шаардык Кеңештин депутаты катары теңдерге катыштым. Болгон документтердин бардыгын карап чыкканбыз. Комиссиянын негизги макасты бардык келип түшкөн документтерди карап чыгып эч мыктысын тандап алуу эле. Биз бардык документтин ичинен эки документти жактардык. Тандоо учурунда биз бул ишканалар буга чейин кандай иштерди аткарышкан, техника бирдиги кандай, ошолорду карардык. Ошол эки фирма бардык талапка жол берген документтерди жаркыратып, техникасынын түрү бар экен, алардын түстүү сурротторун да ала келиштир. Ар бир документтин маалыма ичиндеги сурроттоо тармагы реестринин колу мурду тургандан кийин бул юридикалык документ берилген жезелеткен да. Ага ишенип керек бир жеринен барып көрөбүз дегенибиз да туура болмок эмес. Бирок, сурроттоо техникалар келген жок. Анан, бир четинен, бизде 50 млн сомдон дагы арзанга ким түшөт деген маселе турду, себеби калган 7 млн сомго чукул каражатка дагы майда-чүйдө жумуштарды бүткөрүп албайз деген ойдогу комиссия мүчөлөрү көп болду.Ошондуктан биз талашкерлердин

иш кагаздарын талдоодон өткөрүп, көпкө талашып-тартышып,чукулдук кармал атып анан 43 492 471 сом менен ЭММ «Интер Сервис» ЖЧКсун тандап алдык.Бул ишканаларын документинде кынтан болгон жок. Бирок жаңагы лицензиясынын деңгээли 4-болчу, ошондо мен айтсам «кан, бизге ушул кагазды салып жиберген турбайбы, болбосо биздин 3-денгээлдеги, бул акча алып келип көрөтөбүз» дешкен.Анан биз мурга айттык, себеби, жана биз берген мурга болуп, келишимди апар түшүп жаткандан кийин, бардык жоопкерчилик мэрияда болуш керек эле.Ошонун ар-кашынан түшүп керек болчу. Жаңагы жалган техникаларды көрсөтүшкөнү үчүн,албетте, ал фирманы жоопко тартуу керек эле. Мунун бардыгы менен ким алектениши керек. Албетте, азыркы шаар башчысы.Учурдагы мэринин ишпей баштаганына үчүнчү айдын жүзү болду.Мэринин иши эмне-мэринин иши шаардын койгойлуу маселелерин чечүү. Ал эми учурдагы эч койгойлуу маселе эле бизде жок маселеси болуп жатпайбы. Анан шаар башчысы болгондон кийин ошол маселеге «мен жооп берем» дечи керек да, теңерди өткөрүндүр эле деп орун басары менен депутаттарга шылтабай. Мен ушуга тнм калдым, деген Болот Байгуатов.

Элдик депутат, аян да архитектор Болот мырзаны шаардын жолуну жасалдыгы эч кынаптанамырбайт. Анын ою боюнча жасалган иш эч бир талапка жооп бербейт.

Болот мырза айтканы, жакшыда болуп откон депутаттардын Нарын шаардык Кеңешинин сессиясында дал ушул жол маселесин талкуу алынып, анда шаар мэри Батырбек Жээналиев депутаттарды «жолдун сапаты начар жасалып жатат, айрым подрайктер качып кетиптир, жолдо деп болгонун акча желин да кетиптир деген сөздөр болуп жатат, буга ким жооп берет» деген суроолоруна мындайча жооп берди: -Тендер мен мэр болгонго чейин өткөн. Бул тендердик комиссиянын башында биздин ише-мэр Нурбек Молдокадыров турган, ошол эле Болот Байгуатово түшүндү турган, Алмаз Суранов, Асанбек Өмүралиев сыяктуу депутаттар катышышкан. Жеңүүчү деп ЭММ «Интер Сервис» берилген, ал фирма жумушун баштаганда кайра облустун шаарлар 24 киши комиссия түзүп андан жумушун токтотушкан. Ал токтогондон кийин облуска Президенттин Роза Отунбаева келип калып, ал маселе боюнча кабарлар болгондон кийин Транспорт министрлигине тапшырма берген, эмне үчүн Нарындын жолу начар болуп жатат деп. Ошондон кийин Минтранс киришип, «Империа групп» ЖЧКсын субподрядчик катары алып келген.Ал фирма көчөнүн ыдык жагынан жасап баштаган. Бирок, аталган фирма тарабынан курулган монтаждоо жумуштары убагында толук бүтүлбөй калуу коркунучу болгондуктан,мурун тендерди уткан генподрядчик ЭММ «Интер Сервиске»64 аймагынан баштап жумушту бүткөрүүгө уруксат берилген, деди шаар башчысы.

Ал эми Б.Байгуатовдун айтуусу боюнча, ал аркылуу 26-августтан баштап эле ошол кездеги мэринин милдетин аткаруучу Н.Молдокадырдуун атынан жат жеринен, алдагы «жолду жумуштары башталган күндөн баштап» КРнын «Шаар куруу жана архитектура жонугу» мыйзамынын 39-статьясынын 4 пункту бузулган. Подрядчик катары иштей жаткан ЭММ «Интер Сервис» ЖЧКнун лицензиясы транспорт курулуш боюнча 4-денгээлдеги жоопкерчиликте. Нарындын борбордук көчөсүн реабилитация жумушун аткарууга укугу жок. Жүргүзүп жаткан курулуш-ремонт жумуштары санына, курулуш эреже, нормативде жана СНиП КР 32-01.2006 жооп бербейт. Бул боюнча инспектор тарабынан берилген көрсөтмөлөр аткарылбай келет.Ошол себептүү ЭММ «Интер Сервиске» борбордук көчөнү реабилитациялоого уруксат берибейт жана курулуш ремонт жумуштарынын токтотулушун билдирбей деп айтылган.Бул катка атылган ишканалардын башкы ишмери М.Эшпаева берилген үч предиспозиция көчмөсү тарагезген. Ошондой эле предиспозициялар кайра 22-сентябрда казакчине вице-мэр Н.Молдокадырдын 25-октябрда техникалык көзөмөлдөөчүлөр А.Өмүралиев, М.Малаялиевдерге да, айтор бардыгы болуп беш предиспозиция берилген. Буз караванга жумуш улантыла берген.

-Кийин гана Президент өзү, облустун администрация киришип, ызы-чуу болгон соң, анан кыш түшүп кеткенин деп министр коюмча фирманы жөнөтүп отуртат.Ошол күндө деле кайра эле баягы ЭММ «ИнтерСервис» ишин улантты.Анан «казак берген» мэрия болгондон кийин сапатына жасап жатат деп прокуратурага бериби, кандай кылдат ишти жүргүзүшү керек эле да, деди Болот мырза.

Дегеле, жол маселеси тууралуу сөз болгондо ыраазы болгон шаар тургандары деле кезиктире албай жоктузу. Демейде ремонттон өткөрүлбөй келген жол дал ушул өлкөдө хаос болуп турган чакта башталып жалганына өкүнүлгөндөр да көп.Себеби, учурда буга чейин жолду жасат экен деп айтканын жолду жасаткандар «демексиңиз тиз-демисиңиз болуп олтуруп калып жатпайбы. Андан да кызмык, ремонт иштеринде мурга жеткирилди, казылганды кийин туура көчөлөргө тогулчу эски асфальтты да майнасынын 400-500 сомдон сатып пайда коргойдорубай койгон эмес. Ал эми аны көзөмөлдөөчү тазалык мекемесинин ошол кезде жетекчиси алмашып, ал кайра кетип, ми эски жетекчи кайра келип, айтор ага жооп берүү аламдарына да «сүйүтүү» көрүнбөй калганай.

ТААЛАЙ айдоочу-Жолду жасап жатпабыз деп эле мактанып атышат. Бирок, жыйынтыгы эч кимди деле канааттандырбайт. Жок кезде жок деп жууртат. Анан ошончо жылдан бери ушунча көп акчаны атайын бөлүп

берип атышса, ошону «жети өлчөм, туура» пайдаланшыса болмок. Быйыл аба-ырайы деле кудайга түшүр, жаан-чачын болгон жок. Мына деч кабарга чейин 10 градус жылуу болуп атат.Мындан артык кандай шарт керек эле, аба-ырайына шытпагандай. Азыр 64 жаткан келесин толкунда бараткандай жемесин. Жолду жасаган фирмалар тарабынан көп эле катталар кетип атты. Аны менен адеге болбосо док жоруп турдук. Эми кышында токтоз жасалган жерлер кайра жарактан чыкпай калбаса болду: «Келип, тичил кетти» деген ушун айтпаар эле жерин жатат. Ким билиси? Эми жанында калганын жасанат экен, ошондо жыйынтыгын көрөбүз да,дейт тактисит мырза.

40 МАН СОМАУН ЧЫККЫНАН ЭСЕБИ ЧЫКТЫ...

Кудайлык куттуу күнү шаардын жолун машинасы менен таптап жүргөн мырза айтканы, акыркы мезгилде так маалыматтардын жетпегендигинен шаардын жолуну жасалышына карата шаар тургундары тарабынан ар кандай сын шикерлеп айтылууда. Анын үстүнө, биз байкытуу калыңкагы каражаттын улам эле бир Предиспозицияны алып келип кетип атып жалкотой болуп бүткөнүбүз, ар бир жасалып жаткан нерседен акча желин аткандай эле саргалдап анык калдык. Далылыбыз барбы, жокпу «Кай жет эгиз эле жет атат» дейбиз да түр-бөлбүз. «Жолго деген акчадыр желип кетиптир» деген ушак-айылдар жол маселеси пайда болгондон баштап чыкпай койгон жок. Ошондуктан, коомчулуктун өкүлдөрү катышып жаткан Депутаттардын Нарын шаардык Кеңешинин сессиясында шаар башчысы жолду оңдоого жумалган акча каражаты жөнүндө да маалымат берген кетти.

Батырбек ЖЭНАЛИЕВ, шаар башчысы: -Жолдун ремонт иштерине кетирилген акча каражаты боюнча айта турган болсок, дүйнөдүк рынокто нефтин баасы түрктүкү болгондунда байланыштуу КРнын финансы министрлиги тарабынан 20,0 млн сомдук траншанын 19,8 млн со-

муна «ЭММ «Интер Сервис» ЖЧКу тарабынан 600 тонна битум сатылып алынган. Долбоорго ылайык Нарын шаарынын борбордук көчөсүнүн 4,2 км аралыгына реабилитация жумуштарын аткарыш үчүн генподрядчиктин ишин сапаттуу бүткөрүүнө көзөмөлгө алуу максатында 22 техникалык көзөмөлдөөчү келишимдин негизинде кызматка алынган.Бүгүнкү күндө 4117523 м3 жолго асфальт төшөлүп, 30-344 841 сом төлөнгөн. Мындан сырткары коюмча жасалган жумуштар үчүн 7457,4 миң сомду төлөө маселес дагы бар. Жалпысынан ЭММ «Интер Сервис» ЖЧК на 20,8 млн сом, «Империа Групп» ЖЧКна 6,5 млн сом төлөнүп берилген. Ал эми коюмча жасалган иштер үчүн 2911,3 млн сом, же 1215,0 миң сом сом канализациялардын иштөөсүнүн чугун капактарын алмаштырууга, 1151,0 миң сом долбоор изилдөө институтуна борбордук көчөнү реабилитациялоо жумуштарынын дардоо долбооруна, 118,0 миң сом мамлекеттик экспертиза департаментине, 300,0 миң сом ан-чөкөктөрдү жасоого ДЭП

көзөмөлдөөчү кылып дайындаганга чейин башка комиссия мүчөлөрүнүн эле бул маселеге кайдыгер болгондо...

Асанбек ӨМУРАЛИЕВ, «Нарынжолкурулуш» АКНын башчысы, Депутаттардын Нарын шаардык Кеңешинин депутаты, реабилитациядан өтүп жаткан жолду техникалык көзөмөлдөөчү: -Бул иш башталганда эле, тендердик комиссия түзүлгөндө эле туура эмес турду.Анткени, ошол 17 киши бүт эле тендердик сатып алуу өткөзгөнү адеге эмес. Ал эми бизге сатып алуунун шарттарын билген адистер керек болчу.Комиссия менен эмес жон гана сатып алуунун кызматкерлери эмне документтер менен эмес бизге бул, документтер керек деп талап кылып, тандоо жасалышы керек эле.Ал эми биз тендердик баасын, техникалардын,адистерин көрдүк,бирок мындан башка да көп талаптар бар да. Калдрар боюнча, буга чейин аткарган жумуштары, ошол иштеген жумушун кандай аткарган, жыйынтыгы кандай болгон. Ошолор тууралуу квалификация

Мурдагы болуп жатпобуз же 50 миллиондун эсеби табылабыз?

№8, ДЭП №41 мекемелерине, 250,0 миң сом инерттик материалдарды алууга Чет-Нура айылдык округуна жана башка жумуштарга которулган. Мындан сырткары жолду ремонттоо иштеринин жүрүшүндө шаар ичиндеги бак-дарактарды суу менен камсыз кылуу үчүн үч жерге суу өткөөлдөрү орнотулуп, 52 канализациялык люктар жаңы жолдун деңгээлине теңдештирилген. Бул коюмча иштерге 875 миң акча каражаты бөлүнгөн деп билдирди шаар башчысы.

Негизинен сөз болуп жаткан 40 млн сом мэриянын эсеп сүмөтүнө алгач 20 млн сом 18-августта, анан 28-августта 20 млн сом, бардыгы болуп 40 млн сом келип түшкөн. Нарын шаар башкармалыгынын башкы эсепчиси К.Турдалиеванын Нарын шаарынын Ленин көчөсүнүн реабилитациясына которулган акча каражаты тууралуу берген маалыматы боюнча «бүгүнкү күндө бардыгы болуп 32 664 351 сом которулуп, мэриянын эсебинде 7 335 649 сом калдык бар экен.Бул эки цифраны коюмдо кычкырган 40 млн сом чыгып берет экен.

Обба анысы ал, бирок мында кеп инфлярады кошуп алардан бизге керек так 40 милду чыгарышты эмес, кеп ошонко сума коргогон жолубуздун сапатында болуп жатпайбы.Жолубуз жасалып буга, «бүтсө да бүтү, бүтсө да да бүтү» деп чекит коюлгандан кийин анын эсеп-чотту жүргүзүп, канча эмес желин камсыз калганын аныктап аласы болот эмесин. Ал үчүн мэриянын коомдуктөрүн айтканы, бизде иштин негизинде баш болгон жетпигүү өргөндөр турат го.Каратып туруп чыкпай салалды, 50 милдун да эсеби. Нарын элинин куусу-кесир бар да.

ИШТЕ ПЛАНДО БОЛГОН ЭМЕС...

Жол салууда жүргүзүлүп жаткан жумуштардын бардыгына мурда жол куруу башкармалыгын баштап келген А.Өмүралиев жетектеген топ көзөмөлдүк кылдуу.Нарындын «башкы жолу» деген жолдун жасалышы канаттандырбайт. Көп нерсеге козу жетип турган жолчу мырза да иш башында комиссиянын курамында болуу менен атайын техникалык

жасаган, мөөрү менен бекиткен кагаздары керек болчу.Анан бул жерге келип келишим түзөөрдө жаңагы сатып алуунун шарттарына ылайык иш жүргүзүшү керек эле.Бул жөнүндө биз айтканбыз,бирок атайын адистер болгондон кийин келишим түзүлүп жатканда ал нерс каралбай калды да. Себеби, келишимди мурна түздү, мен азыркыга чейин эле көрө элекмин. Анан келишим аткарылбай калса кандай айтсаң салынат, ошонун бардыгын алып алып керек болчу.

Азыркы учурда мен техникалык көзөмөлдөөчү болуп иштеп бериш жатам. Жол азыр бүткөн жок. Албетте, бүтүш шарттар бар болчу. Булго болмок, иш туура уюштурулган күндө 2-2,5 айга бүтмөк. Бул иште пландо болгон жок, шаардын ар кайсы жеринен эле иш жүрүп атты. Жаңы салынган эл топ колун болуп калды деп да эл нааразы болуп жатат. Чаржайыт ишибиз менен элди да чочутуп алдык. Эми бул оңдолму ката. Кийинки өкчүнө катып салып атканда текши түзгөн кетсе болот.

БИЗ НАРЫНДА ТӨРӨЛҮП, ӨСКӨНӨБүЗ, МИДАТЕНБЭЗДИ ТАК БҮТҮРӨБүЗ...

Жол маселесине тиешес бар адамдар, айрыкча керек болгон жерде «элдин үнүмү» деп жүргөн депутаттар менен жолугушуп,баралыкандар алардын биринен да «Обба, күнөө бизде да бар.Биз комиссиянын курамында мүчө болгондон кийин ушул маселени айтпая чейин чыгып, келишим түзүлүп жатканда да бардык жагдай көзөмөлдөөчү адеге болмок экенин айткан, ал эми мэр тарабынан «мен шаар башчысы болуп жаткандан кийин бул маселеге жооп берем» деген сөздү ула алган жокмун. Бардыгы эле ошуну башкысына шылган, четке чыга бергендей тавир каттырып жатты. Маселени илпиктеп жаткан ЭММ «Интер Сервис» ЖЧКнун өкүлдөрү да жолдун алардан ойлурун ортого салууну да туура кордук.

Айбек Абдиласизов, ЭММ «Интер Сервис» ЖЧКнун консультанты: -Теңгерге алты компаниядан заявка түшүп, төрт компания катышкан. Ошолордун ичинен биз адыгга чыгып,

утуп алганбыз. 4-жоопкерчиликтеги лицензия менен тендерге катышууга болот, ошондуктан биз ошол лицензия менен катыштык. 1-сентябрдан баштап биз 3-жоопкерчиликтеги лицензияны алдык. Ал эми планыбыз боюнча 5-сентябрда асфальт төшөө башталмак. Бул жагынан бизден эч укуктук бузуу болгон жок. Себеби, келишим иштин алгачкы түзүлгөн. Биз жумуштарды (казуу иштерин гана) 4-августта баштадык. Эч нерсе салып баштаган жокпуз. Ал эми 4-жоопкерчиликтеги лицензия менен генподряд болуп иштегенге укугубуз бар. Ооба, акыркы кездерде туура эмес пикирлер айтылып жатат. Тендерде жок техникасынын сүрөттөрүн көрсөтүп, коюшкан деп да жатышат. Биздин тендерде техникалык базаны көрсөткөнгө акыбыз бар. Бирок иштегенде кайсы техниканы болбосун иштеге беребиз. Биз бул жерден Нарын шаарында болгон техниканы иштеттик. Бул жагынан алганда менин оюмча абдан туура кылдык. Себеби, бул маселенин да эки тарабы бар. Биз өзүбүздүн техниканы Чүйдөн, Таластан, Көлдөн мобилизация кылганда абдан кымбатка түшмөк. Ал эми техниканын мобилизациясына тендерде акча каралган эмес. Ошондуктан биз Нарындагы болгон техниканы иштетели деп чечкенбиз. Муну менен бир чети нарындын эли да жумуш орду менен камсыз болмок да. Биз мындай жол менен туура чечим кабыл алдык деп ойлойбуз. Жумуштар чаржайыт башталган деген да терс маалыматтар бар. Анын себеби, биз тендерди утуп алганда Нарындын эски жолунун үстүнө эле эки катмар асфальт төшөп, ошону менен бүтмөкүз. Мэрия менен келишим да ошого эле түзүлгөн. Анан бизге маалымат бербей туруп эле реабилитация долбоору тияктан өзгөрүп келет. Түштөн кийин өзгөртүлгөн долбоорду биздин колубузга карматып ушуну менен иш жүргүзөсүңөр деп коюшту. Ошентип биздин график өзгөргөнгө аргасыз болду. Анткени келишим боюнча бизде казуу иште, и жок болчу. Ал эми долбоор өзгөргөндөн кийин кошумча жумуштар пайда болду. Ага биз өзүбүздүн бааларыбызды беришибиз керек болчу. Себеби, биз жөн эле иштей бербейбиз. Аны комиссия карап, алар бекитип бериши керек. Бирок андай болгон жок. Биз деле кыш эрте түшөт, жумушту токтотпойлу деген ой менен макулдугубузду берип, баштай бердик. Мына эмдигиче, биз кошумча жумуштар боюнча берген бааны бекитип берише элек. Мындайча айтканда ушуга чейин жанагы кошумча жумуштун бардыгын биз өз каражатыбызга бүтүрүп келдик. Азыр биз такташын бүтө элекпиз. Бирок, жанагы өзгөртүлүп келген долбоор өзү 65 млн сомго чыкты. Ал жөнүндө комиссия деле, мүчөлөрү деле үчүкпай эле олтурушат.

Чаржайыт жумуш жасалды деген боюнча да айта кетсем, 1-сентябрда комиссия келе калып эле Президент Роза Отунбаева келатат. Бир жердин асфальтын баштай койгула, биз Президентке көрсөтүшүбүз керек дешти. Ошондо биз асфальт төшөгөнгө даярдыгыбыз жок болчу. Жаны эле 64 аймагын даярдап жатканбыз, ошону бир жуманын ичинде бүтүп анан баштамакпыз. Бирок бизди 28-августта кыйнап эле асфальт төшөтө башташты. Анан, албетте, даярдык болбогондон кийин өндүрүш деген өндүрүш, ката кетпей койбойт. Биздин келишимде бардыгы каралган, жумуш жасалып бүткөндөн кийин бир жылдын ичинде кандай дефект, ката болбосун биз өз каражатыбызга кайра оңдоп беребиз. Ага карабастан, бизге күндө комиссия келип, тигинтип салдынар, минтип салдынар, биягынар туура эмес, тиягынарда кемчилик бар деп эле иштетпей туруп алышты. Комиссия бир эле киши эмес, тиешелүүсү да тиешеси жого да келди. Ошол комиссиялардын айынан иш токтоп, туруп да калып аттык. Белгилей кетчү нерсе, ар бир долбоордо технадзор деп бир адисти коет. Аны ошол жумушта кетип жаткан кемчиликтерди, каталарды карасын деп коет. Ал эми таптакыр эле ката кетпеген иш болбойт да. Технадзор өзүнүн журналына түшүрүп, катабызды айтат, биз аны оңдойбуз. Анан бул жерде эмне себептер ойноду билбейм, чоңдор да кийлигишти, башкалары да, иши кылып, эңгелер кайсы шылтоолор менен бизди жумуштан четтеттишти. Анан Минтранс тарабынан жанагы «Империя групп» деген фирманы алып келип коюшту. Алар менен келишимди түздүк. Биз айттык, же биз таптакыр келишимди бузабыз, булар бүтүрсүн, же... деген варианттар көп болду. Алар болсо биз бул участкак алабыз, силер 64төн аянтка чейинкисин өзүңөр иштегиле дешти. Биз бул маселе менен администрацияга кайрылдык. Алар жок, силерди иштен четтеттик, өзүңөр иштетебейсинер, бирок генподряд боюнча каласынар, тигилер ишти бүтүрөт дешти. Ага да макул болдук. Ошого

келишим түздүк. Баштаганда эле «Империя групп» да ишти «кыйышы» баштады. Алардын да далай катасы болду. Биз жасаган катанын канчасын жасашты. Алардын ишин бир да комиссия караган жок, караганы да көзүн жумуп коюп жатты. Асфальт төшөөрдө кар жаап салды. Алар топону ары бери кургатымыш болушту да ошол эле суунун үстүнө асфальт төшөштү, жолдун үстүнө соярка себишти, биринчи катмарын салгандан кийин эле жолдор жарылып баштады. Ага эч ким көңүл буруп, ушундай кылдынар деп айтып да койгон жок. Булардын ишине бардыгы көзүн жумду, себеби бул өйдө жактан келген фирма болду. Биз комиссияны чакыртып каталарын көрсөтсөк да болбой эле көз жумуп атышты. Бизди 6-сентябрда жумуштан четтеттишти эле ошондон баштап 21 күн бош жаттык. Чынын айтканда, биз менен келишим түзгөн ошол кездеги мэрддин милдетин аткаруучу Н. Молдокадыров жол салуу боюнча эч түшүнүгү жок экен, ал болгону бизге чыр салып, бизди четтеткен кишилердин сөзүнө кирип алып, ошол боюнча иш жүргүздү. Анан «Кыйратат» деп алып келген фирма жетишпей калганда кайра бизге келишти.

Биз бардыгыбыз эле нарындык балдарбыз. Биз ушул жерге күйүп келгенбиз. Ушул фирманы биз Нарындын жолун салып алалы, нарындыктарды жумуш орду менен камсыз кыялы деп алып келгенбиз. Бирок, эмнегедир, дал ошол нарындыктарды иштеткенибизди көпчүлүгү терс кабыл алышты. Биз буга түшүнгөн жокпуз. Ошентип, субподрядчиктер да белгиленген мөөнөттө 3-октябрда жумушту бүткөргөн жок. Эми бардыгы күнөөнүн баарын бизге коюп жатышат. Эми биз министерство алып келген фирма үчүн да жооп бербейбиз да. Себеби, алар да белгисиз себептер менен жумуштарын бүтүрбөй туруп түнү менен техникаларын алып Нарындан чыгып кетишти. Таң калган деле, артынан кубалаган деле киши болгон жок. Бир шылтоосу - асфальтоукладчыгы бузулуп калды деп жатышат. А биз болсо бир эле эмес, 4 асфальтоукладчык алып келип иштеттик. А биз болсо эч жакка качкан жокпуз. Качып кеткендердин да жумушун мүмкүнчүлүккө жараша бүтүрүп жатабыз. Бирок, жумуштун 50-60 пайыздайы эмдиги жылга калып калды. Эми буюрса, жазында жолду улантабыз, бүтүрөбүз. Жанагы эл кеп кылып жаткан «толкун» болуп калган 140 метр жерди экинчи катмарын төшөгөндө оңдоп беребиз. Буюрса, жымырайган жол болот. Түп-түз кылып жол салып беребиз. Биз мойнубузга алып жатабыз. Жазында ишти улантабыз, жолду бүтүрөбүз. Биз ушул жерде төрөлүп, өскөнбүз. Бул жол менен биздин ата-бабаларыбыз жүргөн, эми биз өзүбүз жүрө турчу, нарындыктар жүрө турчу жол, биз Нарында дагы далай жашап, балдарыбыз да ушул жолду басышат, дейт Айбек мырза.

Айткандай эле, болоор иш болгондон кийин, эми сабыр кылып, жазды күтө турсак, өлбөгөн жанга жаз да келээр. Биздин сүйүктүү Ленин көчөбүз да зымыраган түп-түз жолго айланаар. Ошондон кийин чоң чотту алып чыгып, мэрибиз эл алдында чоң отчетту берет деп ишенип туралы. Болбосо, бу биздин жолубузга Президентибиз берген 50 млн сом шөөна эшпей калган түрү бар.

Р.С. Нарын шаарынын вице-мэри, макулдугу менен катмары Нурбек Молдокадыров макала жазылып бүткөндө Меккекада иш сапары менен жүргөндүктөн кийин дал ушул маселеге арналган «Демократия жана жарандык коом үчүн коопсуздук» тарабынан уюштурулган региондор аралык онлайн дискуссиялык талкууда жолугушуп, ошол үктүк. «Ушу жолдун акчасынан бир пайын жеген болсом деген мени каматып салгылачы» деген жаны күйгөн вице-мэр аягында.

Жок, Нурбек мырза, кеп жолго болгон акчаны жеп койгондо эмес, кеп ошол жолго ден караган «Түшкө кирбеген» 50 млн сомдун дээрлик 40 миллионунун шаар башчыларынын, ошолор ишенип түзгөн жооп топ комиссия мүчөлөрүнүн шаалакылыгынан жолдун жарым-жартылай болсо да жасалган санатына эч кандай экспертиз эле элибиздин таптакыр канааттанбай жатканында болуп жатпайбы... Бирок, бул макала менен биз бул маселеге чекит койбойбуз. Бир катар суроолор жоопсуз болуп жаткандыктан жол маселесине дагы бир топ кайрылып, жолго болгон акча каражатынын пайдаланышы боюнча коомчулукка маалымат берип турабыз деп окурмандарды ишендирип кете алабыз.

**Клара ЭСЕНАЛИЕВА,
«Теңир Тоону»
атайын кабарчысы.**